

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník pěch. Adolf Hálka.

Kapitán pěch. Evžen Breiský:

Několik poznámek k výcviku a technice střelby z tanků.

Ve Vojenských rozhledech číslo 3, 1936, uveřejnil kapitán pěchoty L. Hrubeš stejnojmenný článek, v němž hledá a podle svého názoru i nalézá příčiny, proč střelba z tanků nedosahuje žádaných výsledků.

Nechci v svém pojednání nikterak snižovat hodnotu Hrubešovy studie již z toho důvodu, že je třeba vítat všechny snahy pronikavě přispívající k zvýšení zájmu o otázky moderní složky armády — útočné vozby a zvláště snahy o zlepšení výcvikových method. Tyto snahy však nesmějí svádět k jednostranným závěrům a k přehlížení skutečné podstaty některých složek (konstrukce, výcvik), poněvadž by pak neprosplvaly celku.

Materiál útočné vozby je neustále a poměrně velmi rychle zdokonačován. Proto i výcvik vykazuje stálé změny jak v své organizaci, tak i v svých prostředcích. Ke kritickému pojednání o poměru materiálu k výcviku útočné vozby je tedy nezbytně třeba důkladně znát nejnovější materiál, jakož i dnes používané výcvikové metody. Ještě větší chybou by bylo, uvažovat ještě nyní o výcvikových methodách, používaných kdysi u materiálu Renault nebo uvažovat o organizaci výcviku před několika lety ve srovnání s nejmodernějším materiálem.

Hned s počátku zdůrazňuji, že podle označení kapitána Hrubeše „nepřesná, jen na malé vzdálenosti vyhovující střelba z tanků“ není zaviněna výcvikem, nýbrž je dána již podstatou věci. Nelze přece srovnávat co do přesnosti střelbu ze zbraně stojící na zemi se střelbou ze zbraně upevněné, ať již v kulovém anebo kardanovém závěsu jedoucího vozidla. Ani nejlepším výcvikem nebude dosaženo rovnosti těchto dvou zbraní, poněvadž podmínky střelby jsou u nich naprosto odlišné. Vezmeme-li v úvahu ještě rozptyl při střelbě volnou zbraní (při střelbě tímto způsobem), musíme uznat, že přesnost střelby bude vždy větší u zbraní PUV, než u zbraní tankových.

Dnes již není zásadou bez výhrad, že „v boji není jiné střelby, než střelba volným kulometem a uvolněným, neupevněným dělem...“ Jisté taková střelba byla nejpohyblivější a pro podmínky střelby z tanků nejvhodnější a bylo jí možno používat při střelbě z kulometů a děl, jako bylo dělo Puteaux v tanku Renault. Se zvýšenými požadavky na účinnost tankového děla jsou však rozměrové a váhové poměry zbraní v tanku takové, že by žádný střelec s normálními tělesnými vlastnostmi tuto činnost stále nevydržel. Proto je nutno dnes počítat s občasným použitím odměrových i náměrových miřidel, což v určitých případech právě vzhledem na přesnost bude dokonce výhodné. Konečně i při uvolněné zbraní v otáčivé věži nutno mnohdy dávat odměr svěží.

K pojednání kapitána Hrubeše o prospěšnosti ramenní opěry poznáménávám, že všechny zbraně tanku (tedy i děla) jsou pro volnou střelbu opatřeny ramenní opěrou.

Požadavek přesné střelby ze zbraní tanku na největší co možná vzdálenosti je správný a oprávněný. Nutno však vzít v úvahu zvláštní podmínky této střelby a se zřetelem na dnešní technické podmínky střelby nám nemůže vyplynout požadavek přesné střelby i z jedoucího vozidla na vzdálenost 1000 m.

Přesnost střelby závisí mimo jiné podmínky i na správném zjištění vzdálenosti cíle a na jeho dobré viditelnosti. Záměrné dalekohledy tankových zbraní, jak sám autor uvádí, mají z určitých příčin celkem malé zvětšení a pro odhad vzdáleností i poměrně malé zorné pole. A bude-li nepřítel poskytovat tak malé cíle, jako kapitán Hrubeš předpokládá, není možno střílet na ně na tak velkou vzdálenost z jedoucích vozidel s pravděpodobností zásahu.

Tank veze určité množství střeliva. Toto množství není velké, je omezeno jednak z důvodů prostorových, jednak i váhových. Jestliže by tanky po vyražení z východiště zahajovaly palbu již na vzdálenosti kolem 1000 m s nepatrnou pravděpodobností zásahu, znamenalo by to plýtvání střelivem a mohlo by dojít k tomu, že by při vniku do nepřátelského postavení, kdy začíná vlastně jejich hlavní činnost, neměly střeliva, nebo by ho měly jen nedostačující množství.

Hlavní ochranou tanku proti nepřátelským zbraním je jeho pohyblivost. Je přece známo, že tanky přes všechny pokroky v pozorovacích zařízeních mají velmi omezené možnosti pozorování, a proto bude normálním úkazem, že nepřátelské zbraně proti útočné vozbě, nebo i kulomety budou tanky postřelovat, aniž bude moci posádka tanku stanoviště zbraně nebo jen směr, odkud střelba přichází, okamžitě zjistit. Proto tanky, aniž se budou zdržovat střelbou na tyto velké vzdálenosti, pojedou po vyražení co nejrychleji, aby svým pohybem ztížily nepříteli zamiřování a aby se dostaly co nejdříve na vzdálenost, která jim dovoluje zjištění nepřátelských zbraní a střelbu s pravděpodobností zásahu. Vlastní střelba z děl během této co nejrychlejší jízdy by byla tedy plýtvání střelivem.

Normální vzdáleností, na kterou zahajují tanky palbu po vyražení z východiště útoku, bude maximálně 600—800 m.

Děla OPÚV. budou zahajovat palbu na tanky ze vzdáleností větších; z jakých, to bude záviset na účinnosti té oné zbraně proti ÚV. na pancíř tanku. Aby se tanky co možná vyhnuly nebezpečí zásahu, snaží se, jak již bylo řečeno, projet kritický rozdíl ve vzdálenosti co nejrychleji.

Částečnou ochranu musí kromě toho poskytnout tankům i vlastní dělostřelectvo a zbraně palebné základny. Tanky, které útočí jako doprovod pěchoty, nesmějí překročit hranice palebného celku před přemístěním palebné základny. Přicházejí tedy nepřátelské protitankové zbraně, umístěné na odvráceném svahu, v úvahu jen při masovém útoku tanků s hlubokým cílem a pak palebnou ochranu tankům prvního sledu dodávají sledy další, jejichž jednotlivé vozy se pro přesné zamíření a vypálení na krátkou dobu zastavují. Dokonaleji by tato úloha mohla být plněna tankovým doprovodným dělostřelectvem, ovšem na pásových motorových vozidlech alespoň s částečnou ochranou pancířem.

Musím ještě podotknout, že nezamítám zásadně ani střelbu ze zbraní tanků, hlavně z děl, i na větší vzdálenosti. Avšak za nynějších technických podmínek jsou to jen výjimečné případy za příznivých okolností. Ku př. tanky ze skrytého postavení připravené k protiútku zahájí jistě

mnohdy palbu i na vzdálenosti větší, snad i na těch 1000 m. Ovšem je to pak střelba ze stojícího vozu a na předem zajištěné vzdálenosti.

A nyní pokud jde o výcvik.

Organisace a metody střeleckého výcviku u tankových jednotek, uvedené v článku kapitána Hrubeše, obsahují mnohé cenné poučky a pokyny, které zasluhují plné pozornosti a využití. Mám však některé opravy a dodatky:

Výcvik v ostré střelbě se koná u jednotek tanků na vzdálenosti z kulometů do 800 m (z jedoucích tanků do 500 m), z děl i z jedoucích tanků až do vzdálenosti 800 m.

U útočné vozby je výcvik střelecký stejně důležitý jako výcvik řidičský. Nejlepších střelců nebude moci být využito, jestliže řidič bezpečně nedovede vozidlo se zbraněmi a střelci do prostoru, kde má být účinek zbraní prokázán, a naopak ve všech směrech dokonalý řidič není pro bojový úspěch vozidla nic platný, nejsou-li střelci na výši. To je zásadou, a proto není a nesmí být tomu neb onomu odvětví výcviku věnován přednější zájem.

Za výcvik střelců a řidičů bojových vozidel je odpověden především velitel setniny, a proto není ani jinak možno, než aby se jejich výcvik konal u každé setniny zvláště, jak tomu také ve skutečnosti je. Je to také nutné z toho důvodu, aby velitel setniny poznal své mužstvo po všech stránkách a mohl je vhodně zařadit.

Co nejlepší využití technických možností zbraní závisí nesporně na dokonalém výcviku. Praktická střelba je však omezována přidělem výcvikového střeliva, který nedovoluje provádět tolik střelb, hlavně ostrých, kolik by k dokonalému výcviku bylo potřebí. I přiděl střelnice má na výcvik ve střelbě závažný vliv.

Kromě výcvikových pomůcek, uvedených v článku kapitána Hrubeše, je velmi dobrou pomůckou, která přibližuje činnost střelce co nejvíce skutečnosti, střelba z malorážové pušky, zamontované v děle tanku, a to na film, běžící v malé vzdálenosti (kinematografická střelnice). Střelec střílí za týchž podmínek jako za jízdy v tanku, neboť maketa tanku koná všechny houpavé pohyby jako za jízdy, ovšem na místě a střelec obsluhuje dělo normálním způsobem a střílí na cíle téměř rovnocenné cílům polním a vidí dopady. Toto zařízení, třebaš pořizovací náklad není malý, by nemělo chybět u žádného útvaru útočné vozby. Za určitou dobu lze používáním tohoto zařízení vlastně získat velké úspory, poněvadž stupeň střeleckého výcviku, dosažený jeho pomocí, by si normální ostrou střelbou vyžádal mnohem vyšších nákladů. Výcvik ve střelbě pomocí tohoto zařízení je také pro vojiny velmi zajímavý.

Z á v ě r.

Tanky dosáhly v době po světové válce v svém konstruktivním provedení mnohých zdokonalení. Jeví se hlavně ve zvýšené rychlosti (motor, převodová a pohybová ústrojí) a ve zvýšené životní době. Naproti tomu uložení zbraní, jich zamiřování a pozorování nedosahují v srovnání s válečnými tanky daleko toho pokroku. A v tom vidím hlavní příčinu poměrně nepřesnosti střelby z tankových zbraní, zvláště za jízdy, tedy nikoli ve způsobech výcviku.

Kdyby byl příčinou špatný výcvik, bylo by poměrně snadné zjednat nápravu.

K zvýšení přesnosti střelby z jedoucích tankových vozidel je třeba, aby konstrukce tanků i po stránce střelecké byla zdokonalována, abychom konečně dostali vozidlo, u něhož by uložení korby a zbraní v ní zamontovaných bylo provedeno tak, aby se na ně nepřenášely všechny výkyvy vozidla, u něhož by dále pozorovací zařízení umožňovala normální vyhledávání cílů, odhadování vzdáleností, míření a sledování dopadů, a konečně, kde by k obsluze jedné zbraně byli alespoň dva muži a ne jeden, který kromě obsluhy zbraně má ještě velení vozu, četě a udržování spojení s velitelem roty.

Po těch stránkách je třeba podnitit vynalézavost konstruktérů.

Stábní kapitán pěch. Alois Moravec:

Studium tělesové OPL.

Proč je pro KOPL. účelnější používání kulometů lehkých (vz. 26), nežli kulometů těžkých (vz. 24).

I. Úvod.

V tomto pojednání hodlám stručně probrat taktické použití tělesové OPL. za různých údobí bitvy, jakož i za operací, které bitvu předcházejí, t. j. při přesunech a za ubytování. Omezím se jen na ty operace a údobí bitvy, kdy se OPL. uplatní nejvíce.

O technickém provádění KOPL. pojednávat nebudu. Tato otázka je řešena platnými předpisy, anebo je teprve v stadiu řešení.

Chci dokázat zároveň, že při organizaci KOPL. je účelnější používat palebných jednotek, složených z lehkých kulometů než z kulometů těžkých. Cítuji některé články Cvičebních řádů P-I-2, P-II-1, jakož i Polního řádu G-V, abych usnadnil pochopení důvodů a své tvrzení náležitě odůvodnil.

II. Část všeobecná.

Horečné zbrojení o závod, zejména ve vzduchu, a úžasné výkony letectva nynější doby dokazují, že tato zbraň bude mít v příštích válkách jednu z hlavních úloh na bitevních polích.

Pěchota, jako nejdůležitější a nejpočetnější složka armády, bude vydána účinkům protivníkovy letectva měrou vrchovatou. Její obrana proti této nebezpečné, stále se zdokonalující zbraní musí být starostí všech odpovědných činitelů již v míru a musí být souběžně s vývojem leteckého nebezpečí zdokonalována. Kdyby tomu tak nebylo, jest jisté, že již na počátku války bude pěchota letectvem silnějšího protivníka zdecimována materiálně i morálně.

V bitvě bude obrana proti letectvu neustálou starostí každého velitele a za každých okolností.

Nejúčinnější záštitou, která bude moci být pěchotě poskytnuta, bude dojista zase letectvo, pak ostatní prostředky vyšších velitelství, zejména protiletadlové dělostřelectvo.